

70к. XV. 3. 302.

Д. П. Бөрісов

Шонді жүгөр

ЛЫДЛОГПАНЫГ

СССР-са јөзјаслөн шөрсә жүга леқанін
Мөскуа — 1926 во.

Д. П. БОРИСОВ
БУКВАРЬ

НА КОМИ ЯЗЫКЕ

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СОЮЗА С. С. Р.
МОСКВА, Никольская, 10

Мувыв ембуртомјас, ӕтувтӕбј!

263.

Коми-3

4-542

Д. П. Бӕрисов

Шондӕ југӕр

(Лыд-ӕгпаныс)

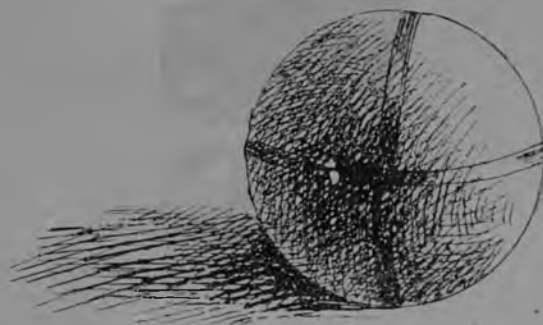

СССР-са јӕзјаслӕн шӕрса иҕа лӕҕан иҕ
Мӕскуа—1926 во.

Книга набрана и отпечатана
I-ой типографией Централь-
ного Издательства Народов
СССР. Москва, Шлюзовая
набережная, д. № 162 в
количестве 7.000 экзмп.
Главлит № 40.753

Мам

Мач

Чом

Шом

Мач

Маш

Маш

Ош

Щор

Мам

Шар

Маш

Ар

Шар

Шу-шун

Шу

Шу

Ур

Шу

Ош

Шыр

Мыр

Руа

Шор

Шура

Мура

Ныв

Тыв

Ныр

Тыв

Шыр

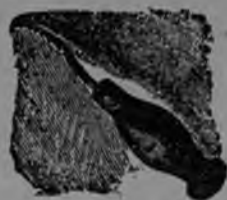
Ныр

Вор

Тыр

Ныв кыӧ

Шыла

Кыӧ шушун

Мам кыӧ

Маш кыӧ

Шы кылӧ

кылӧ ылӧ

Мунö

Мунö

Маш

Нуö

Шар

Вүрö кöм

Мөлөт

Вурө

көм

Колө

мөлөт

Колө

шыла

Комі морт

Комі

му

Олө

Комі

морт

Школа.

ШУ ШКОЛА

Комі школа колө школа лоө школа
лоб школаө. Мішлы колө школа.

Міш комі. Маш комі школа комі.

Маш *Маш* Машө Машук

Міш *Міш* Мішө Мішук

Мам *Мам* Мамө Мамук

Маш олө. Міш шүө мам. Мам шүө
школа. Колө шом. Міш шүө колө
школа. Күш му колө. Олө мөс. Күлі
өш. Олө ош.

Ош.

Мөс.

Өш.

шу ош. шу өш. шу мөс. Мишлы.
 ош. мамлы өш. мамлы мөс.

ош Миш

мам	шор	рос	шар	ар	көр
рам	шөр	орс	миш	ми	кор
рама	шөрө	шөрі	Саш	са	рок
олө		орі	Сакар	кар	рак
колө					

Рак.

Рака.

ар-шөр шор-шөр шар-шөр рак-шор
 рака шүө: кар, кар. Шөр-улөс кор-колө
 шү. Колө лук, колө кор. Саш корө
 сакар.

Лук.

Кор.

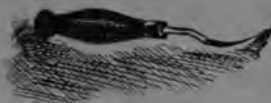
шор шөр, шөр рама

Кылө шыр, Шыр ныр. Кын мыр.
Шорын рака. Ры руалө. Рака нуө лы.
Ылын кылө шы. Ылө мүнi мөс. Шыла
колө. Саш корө шыла. Улөс улын рос.
Саш шырө ус. Лыс улө кули шыр.
Анды колө шыран. Мам шырө кор.

колө шыла, колө шыран.

Шыр.

Шыла.

Шыран.

		ру.	кор	ош
шар	<i>шар</i>	руш	көр	өш
шор	<i>шор</i>	рушкы	сөр	көш
ур	<i>ур</i>	күш	сур	ырөш
ар	<i>ар</i>	рак	сола	шөрөм
		рака	сора	шумө
		рок	ры	шома
		рос	руа	шом

Саш шырө үс. Мам нүө сур. Расын ур. Рынышын шыр. Шор-шөрын мөс.

Миш мунис шор-шөрө

Машук нүө шома ырөш. Расын уна ур. Мыр-улын шыр. Ырөш-сора сур. Сола рок. Машлөн кынмө ныр. Мишлөн

кынмө мышку. Мам шүө Мішлы—мун
Мішө школа. Мөс шүө: му, му, му.
Комі муын уна вөр, уна ур.

а, ш, р, л, мам, шар, рам, ар, лар.

о, с, р, у, сур, ур, ор, орс, рос, ус.

ө, ш, м, ы, көш, кыш, мыш көм, ош.

Вөр.

Ур.

вөв.	ва.	кыв.	вөв-вір.
вөр.	вом.	ныв.	кыв-вөр.
вір.	ур.	нөш.	ныр-воль.
вур.	ув.	нөшав.	ва-көш.
вор.	лов.	көмав.	ныв вурө.
вар.	көв	ва-шөр.	ур-вөрө.

му вөрө

Маш шкалаын. Мам вöрын. Мi ша-
рөн ворсам. Саш шырö вурун. Вок
вурö кöркү. Мыр-вылын ур. Му - ва
кынмiс. Сашлы колö кöм. Вермас лоны
лым, Ан вурö шушун. Маш кыö ку-
лöм.

Арын уна ур.

ворсан тор

мöс	вöв	ыж	пон	мöс, вöв, ыж пон олöны, конi?
ош	кöч	руч	ур	ош, кöч, руч, ур олöны кöни?

Вöв.

Пон.

Кöч.

Руч.

ЫЖ — *ыж*

НЫЖ — *ныж*

РЫЖ — *рыж*

РЫЖІК — *рыжик*

МЫЖ — *мыж*

Ыж колө шырны, шыран ныж. Маш-
лөн мыж. Рыжко вөв.

Мам нуө лов. Лун жар. Ылын вöрын
уна рыжик. Міш шырö, шыран ны-
жмö.

Колө ыж, лоö вурун, кыам шүшүн.
Міш күжö шүны кыв. Кылö шы. Шуан
кыв, кылö шы.

*Вöрын мыр, мыр-вылын
шыр.*

Вөрын олөны: ош, көч, руч, үр. Ош ку. Көч ку, руч ку, үр ку. Ош вына, ош арын скөр. Расын кык көч. Ылын-вөрын олө руч. Рос-улын рыжик. Көчлөн аслас чом. Ручлы колө көч. Руч шүө көчлы:-лок вөчам чом. Вөрын олө чукчи. Понлы колө чукчи. Вөрын чукчи. Гортын курөг, петук.

Курөг.

Петук.

Паш

Маш

Саш

мышку

каш

пыш

шыш

Пашлөн петук.

Машлөн курөг.

Сашлөн каш.

петук пыш кокалө.

Шапка Пашлөн вошөма.

Пач-вылын вөлөма. Мам вурис Пашлы гач. Пу вөлалан,

лоо чаг.

Шапка.

Пач.

Гач.

пач	чап
пөч	чаг
гач	чарөм
гөч	чом
мач	чөлөм
көч	чугун
шоч	чур
щоча	чулкі

Пөч пач ломтө. Мам гач вурө. Миш чаг
 өктө. Пашлы калө мач. Мам чугун өшө
 Маш чулки кыө. Улөс пөрі. Лампа кусі.
 Шоча волө пөч. Арын колө чап. Курөг
 чукөр пыш кокалө. Паш муніс, курөг
 вөтліс. Ар локтіс, вуніс шар. Колө школа
 Колө гіжны. Пашлөн кык пыж гөра-
 вылын. Пыж кылалі. Пелыс вөшіс.

Пыж.

Чап.

ЫЖ

ПЫЖ

ГЫЖ

гажа

гажөм

НЫЖ

пу	ныр
пур	пырав
піпу	пык
ловпу	пөк
пук	пөрі
пукө	шөрі

гөр	-	<i>гор</i>
гөрө	-	<i>горө</i>
му	-	<i>му</i>
вөрө	-	<i>ворө</i>

вов гөрө му.

Ворсан-тор.

пыж	ыж	гыж	пыж
пу	пур	чап	чом
көч	кычі	чугун	чукчі
чаг	чожд	жов	чуж
чужө	чулкі	пожөм	сүспу
ловпу	ші пу	мыр	мырпом

Сүспу пөрі. Вөрө пыріс ыж. Арын колө жов. Мам вөчіс чуж. Ва-вылын пыж. Арын овлө пуж. Маш өшіс чугун. Пожөм пуын чукчі пукалө. Сашук кыө чулкі. Піпу колө пыж-вылө. Вөрын овлө уна мырпом. Мыр-вылын чаг. Рынышын чап. Капкапө пырөма көч. Чож нуө кычі (кычан). Сүспу чужө кос му-вылө. Ва-вылын пур. Шор-шөрө пөрө-ма ловпу.

Пөжөм.

Суспу.

Мыр.

Мырпом.

*Өвлө арны уна пур.
Му гөрам плуон.*

Мі мунам вөрө. Колө чер. Колө пурт.
Вөрын увтө пон. Пөжөм-пуын ур. Паш
шүө.—Арын уна ур. Пон кылө ур.
Ежва кывтө. Ежваын уна чері. Муна
пыжөн. Пыжын чер. Лун төла,
ва вала (гыя).

Чер.

Мөлөт.

Пурт.

чер

еж

тув

чері

кеж

ув

чірк

меж

турун

корө

межа

вурун

пере

мел

тыр

пет

пежгу

тар

петыр

төв

таг

петук

төла

том

тор

Локтіс ар.

Тулыс гажа.

Вуніс шар.

Шорын ворсам,

Колө школа.

Гожом воас.

Гіжны пөра.

Шарон ворсам.

Пурт черлы вок.

Талун лунтыр төла. Ва-вылын гыа.
 Мі мунам пыжөн. Колө турун. Шыжын
 нуам кык чер. Вок шүө:—Петыр, сын
 мічаа!

Мам талун гөрө. Маш мамлы нуө
 ырөш. Цөч гортын олө, чөрөс кыө. Мі
 мунам вөрө пувла.

Колө мортлы көрт. Көрт-кө лоө, лөө
 пурт, мөлөт, гөр, чер чарла, коса, шы-
 ла, піла.

Рөман вежіс чер вылө мөлөт і коса.

Ворсан-тор.

піла	нөрт	пурт	чер	чарла	гөр
чер	чер	коса	шыла	чарла	пурт
нлуг	чері	плуг	чарла	куран	піла
чері	шыла	пурт	мөлөт	пурт	чарл
	шыла	чарла	шыла	пурт	

Көпі піла? Көні пөрт? Көні нурт?
 Кымын піла, кымын куран, кымы гөр?

Гөр.

Чарла.

гөр	гыр
көрт	өгыр
нөрт	мегыр
шөрт	коса
пурт	кос
курт	лос

Коса.

Піла.

*Гожөмын колө коса, арын
колө чарла*

Гожөмын турун керны колө коса, колө куран. Мөслы колө турын төв-кежө. Турун ештас, коса ныжмас. Гажа гөжом. Турун керам. Мөс, вөв, ыж, меж корөны турун. Гожөмын шоныд, колө сөмын дөрөм да гач.

döröm.

күд.

күд	döra
рүд	döröm
лүд	döмас
лөд	дукөс
мөд	dop
гөрд	dopö

Ва - дорын пыж. Мілөн гөрд - дөр-
рөм. Күд-тыр дөрөм, дөрөм дөмаса. Рүд
дукөс. Мамө лөдө шыд. Саш шырө лук. Лук
күрыд. Мөд лун шоныд. Колө мунны
вөрө. Колө чөд. Вөрын уна чөд да нув.

шыд да рок кык вок.

Талун шондіа, школа - дорын град
весалім. Луншөр-кадө вөлі төв. Гіжім
градывь сорва. Ветлім му-вылө. Му-вы-
лым вундөны.

Гіжіс Педөр Іван.

*Мунаи боро, коло гер, коло
пурт. Борын увтә пон, по-
жом нуын ур. Чер да пурт
коми мортлон олом.*

Талун міча лун му-вылын вундöны.
Шеп уна. Ме шеп öкта.

Шеп.

Шеп öктö.

Шонди петас, шоныд лоö. Кымөр-
улö шонди пырас, лоö немыд. Шогö
воан. Чері тödö шоныд лун.

Ва пыдöсын, лөп-улын, олö рак?
Тödмав, нöшта кодi олö ваын.

Така вокас нуо рак.

в.	лунтыр кымөра. Шөнді кымөр-улө пырөма.
вт.	асывнас шонді петалис, рыт вөлі төла.
с.	талун міча лун, шоныд.
ч.	асывнас вөлі туман. Луншөр кадө зерміс.
п.	лунтыр зеріс төла-зерөн.
с.	зеріс лым-сорөн. Рыт зер dyrdic.
вс.	талун төла. Лун төв. Шоныд төв оз зер.

Коз.

Оз.

Зыр.

Гумла-дор.

Арын колö чап.
Школаö колö шкап.
Талун лонтим пач.
Пачын рач. Пачвы-
лын нöч. Кöч да-
руч вöрын. Маш
комі. Міш роч.

Кылö зык. Гумла-дорын зыр. Вöрын
кыз-коз. Тулыс овлö коза-оз. Ар зерö.
Вöv гөрö. Вок вартö.

Гумла-дорын рыныш. Рыныш дорын
ід течас. Арын вартöны.

Гумла-дорын — озыр лун.

Раныш шötöма. Колö вартны. мам
шүö:—Мішö мун гумла-дорö, ну зыр да
мешök. Таво мі вартам машинаөн.

Вартöны.

Вартан машина.

Тумла-дорын бартан машина. Чапён бартиім 2 лун.
1 рыныш. Машинаён бар-
тиім 1 лунё 2 рыныш.

Рыныш-дорын уна кер. (тер) колё
і кер. (тер) Колё керка (терка) керны,
колё керны рыныш.

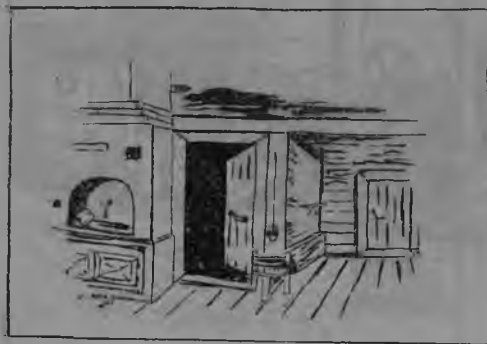

Кер. (Тер).

Керка. (Терка).

Керкаын пач. пöлат, крöват, паччер.

Пöлат.

Крöват.

Тат нуо крöват.
Міт керö керка (тер-
ка). Ме кера тертү-
ка. Тір кералома
(терелöма) кі (ті:),

Бöчка. Бöра улöс.

Пызан.

Öшін.

Керкаын (теркаын): лабіч, гöлбеч, ва
бöчка, бöра-улöс, пызан.

Гортын — керкаын (теркаын) 5 öшін,
2 пызан. Школаын 10 öшін, 1 пызан.

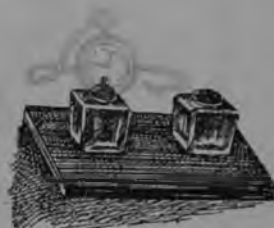
Школаын нїга, карандаш. пере
ручка, чернїла доз.

Пере.

Ручка.

Чернїла доз.

Школа.

Мі, кык вок, Гріш да Міш велөдчам
школаын. Менам сумкаын өтік каран-
даш да віт пере Мішлөн сумкаын віт
ніга да кык ручка, да өтік черніла доз.

Гортын керкаын (тер- каын).

Өшін—дорын нукала, ніга лістала.
Менам Гріш вок гіжө. Пызан-вылын
черніла доз да уна кабала. Мі кык вок
бура алам, бура велөдачам.

Колі мортлы колі школа.

Талун субөта.

Асывнас зеріс, дас часын нетіс тов.
Кымөр разөдіс, шонді петіс мі мунім
вөрө. Вөрын уна гоб, гөрд гоб да сім
гоб.

Часы.

төдмов, кымын час?

Берег - дорын бі.
 бат да Міт чері
 кыбёны.

Чері кыбёны.

Ме быдма, быдён тёдны кута. Бырö
 кымөр бара воас міча лун. Бөріс вузаліс
 кык бөчка.

Наң бырö, кынём (руш-
 ку) бөрдө. Каңлөн бырі рок.

Каң.

Loo an, -loo i kerka.

Вілка.

Ўбед.

д ар.

Паң.

Бат корö паң. Каң корö һаң. Öbed
зев шаң. Шыд да рок чöскыд. Лук
да кушман курыд.

Обед-бöрын ми гижим. Миш вöк гижис.

Банка.

Бобул.

банка жугалöма
барка кывтö
баржа сулалö
бобул лебалö
борд чегöма

Ме гижі:

Бөрöзда тырöма. Бур шабур вошöма.
Ва бөр кывтöма. Барабан жугалöма
бала-вылö сапöг зелöдöма.

Арын колö бур сапöг.

Сапöг.

арны колö бур сапöг.

Картуз.

Көркү шапка.

Шаль.

Шарп.

Көм.

Пімі

Гынсапөг.

Шушун.

Пінжак.

Парка.

Ковта.

Маліча.

Тулуп.

Пас.

Лаз.

Кепыг.

Колө керка (терка), колө і новлан - тор. Колө көмкөт, колө наскөм.

Төдмав, кытыс артмө көмкөт і паскөм?

Бат вузаліс нан, да нөбіс сапөт, да ситеч дөрөм. Мам меным керіс дөра дөрөм да гач. Мам вуріс Сашлы ситеч шүшүп. Саш нөбіс ситеч да шал.

Төрыт мі ветлім лавка-ө. Лавкаын уна төвар: ситеч, заступ, чер, пурт, піла, сов, шөна, карасін, көлач, кампет, сакар. Көмі морт унатор нөбө лавкаыс Көмі морт вузалө, лавка-ө урку, көчку, көрку, ручку.

Лавка.

Вескі.

Төрүт ми школа-
дорын вундiм су.
Талун весiтiм су.
Сури даc пудовна
су.

Гу вундiм. Му-
вылö локтiс поре,
пореды колö шеп.
Поре вöли сера.

Гу вундам.

Поре.

Бат гөрö коскөм. Гөр-
рö серко вөлөн. Гөр-
ны сөккыд. Плугөн гор-
ны коккы.

бузав гөр, бост плуг.

Гікт.

Гажа сiктын школа. Ме кoмaсi, да пaстaсi, да мунi школа-o.

Талун бура велoдчым. Тoдмaлiм кымын гoртын мoс, кымын вoв, кымын ыж, кымын порe, курoг, нетук. кaн.

Ме гiжi:

Менам гoртын.

1 oтiк—вoв

1 oтiк—порe

1 oтiк—кaн

1, 2, 5.

2 кык—пoн

5 вiт —ыж

Ставыс лoo дaс лoв.

$1+1+1+2+5=10.$

Маш гижіс:

Менам гортын

1 өтiк—курөг

2 кык—мөс

$1+2+1+1+4=9.$

1 өтiк—вөв

1 өтiк—пон

4 нол—ыж

Ставыс лоө 9 өкмыс лов.

Ворсантор.

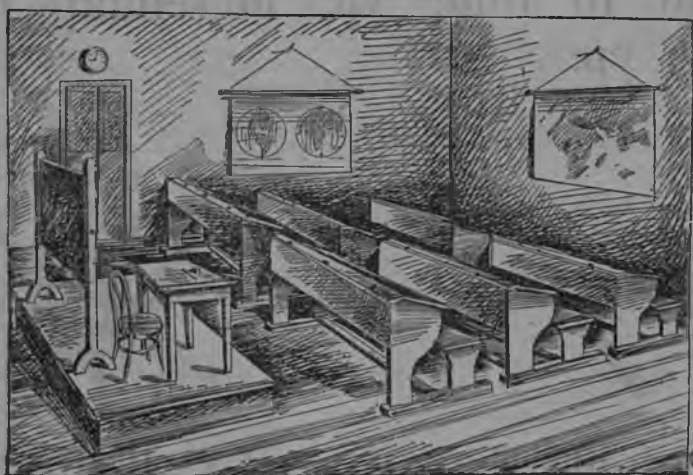
1.	5	7	3	4	10
пон	вөв	петук	пөрс	курөг	ыж
3	2	1	8	9	6
меж	мөс	каң	кукан	өш	көза
1	2	3	4	5	6
көр	мөс	бала	чан	порспі	канші
1	2	3	4	5	6
	7	8	9	10	

Нөшта коді оло гортын?

Менам гортын олоны: бат, мам, пөч,
пөл, да ме ачим.

Ставыс лоө 5 морт.

Гортын нол өшін, мїжан класын вїт
өшін. Гортын дас үлөс мїжан класын,
кык үлөс. Воклөн өтік нїга. Менам
вїт нїга,

Клас.

Нїга.

Шкап.

Календар.

1.	Выльун.....	*	4.	Четверг.....	//////	7.	Воскресења.
2.	Вовторњик...	//////	5.	Пекыча.....	●●●●	8.	Выльун.....
3.	Герета.....	●●●●	6.	Субота.....	■ ■ ■ ■	9.	Вовторњик...
Шондіа лун. *		Зера лун. //		Кымора. ●●●●		Тбла. ■ ■ ■ ■	
Колан вежоунын влі 2 лун. шондіа, 2 лун. кымора, 2 лун. зера і 1 лун тбла.							

Гіжіс Панов Міш.

Њігао унатор гіжөма. Мі нөбім 2 нїга, буквар да календар. Буквар судалө 10 (дас) ур, календар судалө 5 (віт) ур.

Пелыс.

Пелыг.

Букварө гіжөма.

Пөс ва. Арын уна пелыс. Пыжө колө пелыс. Вөрын уна коз. Коз сіра. Коз-пуыс керөны дөз: ушат, шомөс, бөчка, ручка, лагун, пу ведра.

Школа-дорын.

Вомын сиктын,	Лунтыр кылө
Школа-дорын,	Бура ылө,
Быд лун гажа,	Уна—пөлөс
Быд лун гажа,	Вөснид гөлөс.
Ныв-зон уна,	Бура олөм,
Абу унма	Гажа ворсөм
Быдөн быдмө	Шыр оз мун
Быдөн быдмө.	дыр оз вун.

Талун Тима Миш ез волы
школа. Сылөн пинь висө.
Пинь висөм сөкыд.

Пин колө весавны,
 Паскөм колө сөстөм.
 Бус колө чышкыны.
 Көні бус, сені вісем.
 Частө колө пывсіны.
 Шывсан-бөрын долыд
 овны.

Быд лун мыскы кі.
 Мыскы чужөм, мыс-
 кы кок

Водигөн пин весав, бура мыссі. Вын
 содө, ачид быдман.

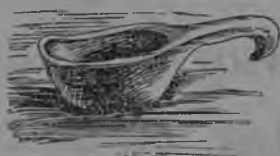
Мыссандоз.

Ведрa.

Таз.

Көш.

Кі-чышкөд.

Бура мыссан, дыр олан

Мыгге.

Чышкыге.

Мыскы кі.

Лолав ныр-пыр.

Мыскы чужом.

Лоан вына.

Олан дыр.

Гөль олөм, лок олөм. Колө бур олөм кыпөдны.? Колө выль олөм лөседны. Колны колө пөрыс важ олөм. Бур олөм верман керны адтелең. Воас нөра, оз ло гөль, оз ло озыр. Ставыс кутас овны отмос, артелең.

Комі морт олө вөрпөвсын. Вөрын немыд. Комі морт немыд. Пемыд мортлы сөкыд овны. Колө велөдчыны. Велөдчем индас выль туј.

Туј.

Колө школа. Школа индө југыд туј.

Тувјас.

Лун колі. Рыт немыд. Ывлаын он вермы ворсны. Ме корі, гортө Пашөс да Ванжүкөс. Гажаө ворсім, да јона сорнитім.

Лун колі	Унмө локтө
Рыт војис	Гіжны колө
Шог бостіс	Бі пемыд

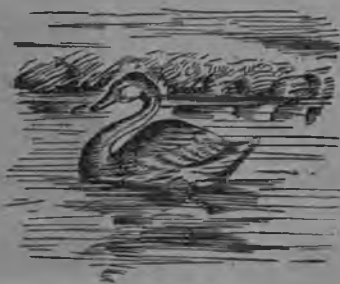
Ун чөскыд.

Ме вода өкмыс часын. Четча 6 (квајт) часын. Көмаса. Пастаса. Шин весала.

Мысса мајтөгөн. Соја, да муна школаө.

Школаө мунигөн јур-вывті лебіс 2 јус.

Јус шуө:—го-го-го! Арын јус муно шоныд муө.

Јус.

Јур.

Школа гажа.
 Школник уна,
 Олам бура,
 Ворсам јона.
 Гіжны ковмас.

Сөлөм бурмас.
 Ветлан вөрө.
 —Сојны ковмас.
 Вөстан нига—
 —Бырөн төдан.

Релодкел оз вош.

Мі талун ветлім му-вылө. Уна буртор
төдмалім. Му сетө мортлы су. Суыс
лоо һаһ.

Вістав, мыј керёны тани?

Талун выльлун.

Талун нёшта ветлім му - выlö. Су
вундöма. Зөр пыр-на веж. Бура-дыр-на
оз туж вундыны. Тіма Мікол гөрö. Гөрö
плугөн.

Тödмав, кымын му гортын?

Те сојан һаң. Тödмав, кытыс сіјö
артмö?

Сіктын чөв.	Kodi вундө,
Некод абу.	Kodi новлө,
Сөмын пөрыс,	Kodi вартө.
Гөртын олыс.	Кор-һин бара?
Быдөн муні:	Луныс коле.
Гырыс, посһи	Менам мамө
Гумла—дорө,	Кор-һин бара
Выл му јөрө.	Гортө мунас,
Kodi төче,	Бура вердас,
	Ворсны ыстас!

Бат талун муніс гөрны. Бостіс вөв.
Бостіс гөр. Лунтыр гөріс 1 ічет му.
Вок менам гөрө плугөн. Плуг бур.
Бура гөрө. Кокһид гөрны плугөн.

Комі мортөс гөр гөһмөдө, а плуг
озырмөдө. Гөр сулалө 4 шајт. Плуг
сулалө 8 шајт.

Кодыс дона?

Бат шүө һөбны плуг. Плуг сулалө
8 шајт. Батлөн сөм 2 шајт.

КЫМЫН ШАЈТ ОЗ ТЫР- МЫ?

Ғима содтіс 2 шајт. Отувтчісны һолен.

Рөман сетіс 2 шајт. Бостісны нлут.

Мікол војіс 2 шајт. Мунісны гөрны

Батлөн вөлі 2 шајт. Ежва ју-dөрө.

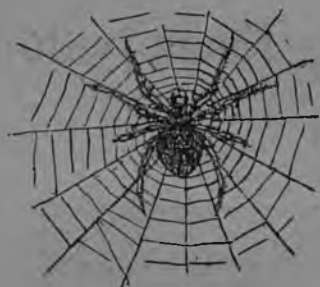

Ју.

Мі олам Ежва ју-dорын. Мујас мјан
быдөн берег-dорын. Арын вундігөн ов-
лө гажа. Мујас колө гөрны бура.

Бура гөрән, іона соіан

Мі талун кывзім важ олөм. Важөн олөны вөлі гөль, да озыр. Гөль морт вөлі вундө, гөрө, озыр мортлы. Озыр морт вөлі озырмө. Гөль морт вөлі гөльмө. Озыр вөлі гөльлыс вір јуө. Мі озыр мортлы пунктім нім: чераң. Чераң гутыс јуө вір.

Чераң.

Гут.

Чераң.

Керка-дорын,
Кілчө улын
Олө чернаң.
Уна кока,
Ачіс гөгрөс.
Зев-вөд шаң
Чөв-чөв олө,
Бытө полө,
Оз сет шы

Луныс лунө
Төв вөрөдө
Чераң вез.
Гут-кө лебас,
Везје сібдас,
Чераң пыр-жө
Гутјес кутас
Сілі куртчас
Вірсө јуас.

Лєнїн дед.

Лєнїн дед гөл-вөсна јона төждысис.
Октабр төлысын озыр јөзлы војис пом.
Коді озыр, сїјө—буржуј. Һемтор оз кер
а олө быдөныс озыра. Буржуј гөл
јөзөс ылөдлө. Поп пемыд јөзөс ылө-
длө.

Пон да буржуј кык вок.

Лєнїн дед шујис: колө гөл јөзлы өту-
втчыны, колө озыр јөзөс шыбытны.

Октабр төлысын буржујлы војис пом.

Өнї асным ыль олөм лөсөдам.

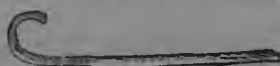
Лєнїн індіс југыд туј.

Колө велөдчыны. Пемыд морт оз куж
овны.

Лєнїн дед шујис: јона велөдчөј, лөсө-
дөј ыль олөм.

*Зонјас, нывјас, велөдрөј,
Колі јозос јурдөдөј,
Лок олөмсо вунөдөј,
Телымд лунсо гажөдөј.*

дыш мортөс оз ков вердны.
дышлы нөр да бед.
дыш некор оз ешты.

Талун Тіма Пед дежурнөј.
Педлы сетім тетрад. Тетрад-вылө гіжө,
коді ез лок школа-ө.

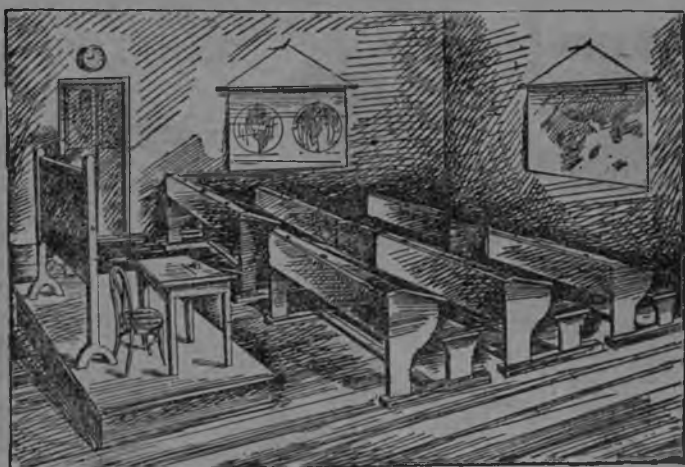
Мі талун гіжим да рі-
сүјтчим. Ме рісүјті; гіра,
дод, дад, діван, бад.

Төдмав, кытыс артмө
дод, дад, діван, дегөд.

Сапөг сојө дөгөд. дөгөд артмө су-
мөдыс. дөгөд керны зев делө.

Міжан клас.

Міжан класын дөска, шкап, дас пы-
зан, дас скамја. Өтік бөра улөс. Уна
картина.

Міжан класын велөд-
чөны нывчелад і зон-
челад. Мі ставным ку-
жам лыдысны.

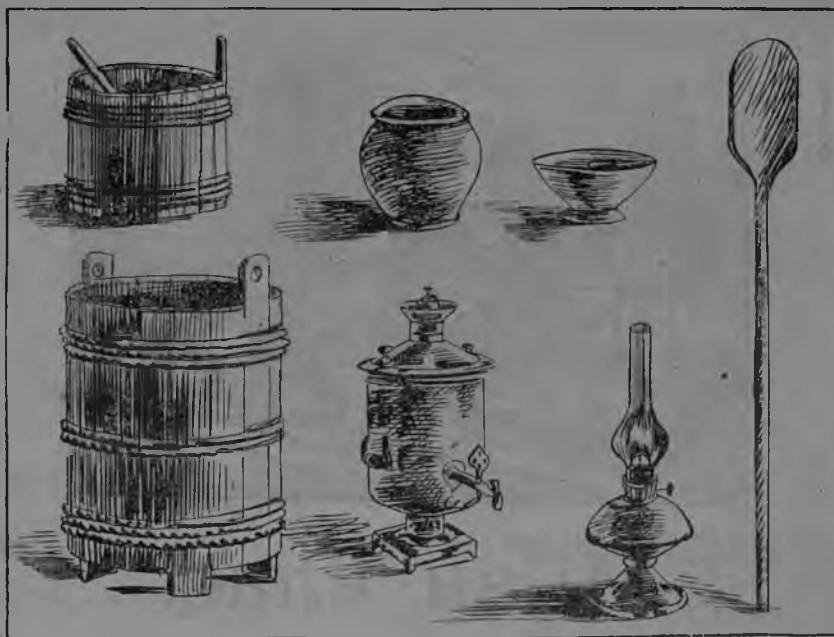
Гіжөј да рісүјтөј,
мыј тіјан выјім класын.

Гіжөй да рісујтөј, мыј тїјан выјїм
гортын.

Ме гіжі: гортын выјїм 1 пызан, 2
улөс, 3 лабіч, 1 крөват, 5 өшін, рөмпе-
штан, пөлат, пач, гөлбөч, 2 сор.

Со мыј рісујтөма Ғїма Міш:

Гортын олөм некор оз вун,
6 лун велөдчам, 1 лун шөјтчам,
Выллун, Воторнік, Середә, Четверк,
Пекніча, Субөта, Вөсреєнна.

7 лун—вежоун

4 вежоун—төлыс

12 төлыс—во

Талун выльун.

Міча лун абу өтік кымөр, шонди бура шонтө. Таллун лунтыр велөдчым ывла - вылын, школа - дворын, градјас-дорын. Арын град вылын быдмө: картупель галанка, соркнї капуста, лук, кушман.

Картупель.

Галанка.

Соркнї.

Капуста.

Кушман.

Градвыл сорва во-гөгөр
ојан-тор. Лук кушманлы-
бок.

Кымын град школа дорын?

Міјан школа-дорын 10 град: 1 куш-
мам (ретка) град, 1 лук град, 2 капуста
град, 1 галанка град, 3 картопель град,
2 соркыи град. Ставыс доо 10 град.

$$1+1+2+1+3+2=10$$

Градвылын соркыи.

Соркыи, лук, да кар-
тупель војисны соркыи.
Картупель шуо:

— Мі картопель чу-
көр быдöныс мед-уна.
Міјанöс мед-јона ра-
дејтö мөрт. Мі быдö-
ныс мед-дона. Мі му-
вылын мед-јона колан-
тор.

Лук горзö:

— Ме быдöныг мед-гöрд. Вын ме-
нам уна. Некодыг ме ог пов. Ас куры-
дөн быдөнöс верма. Ме кушманлөн
(реткалөн) вок.

Горкнi шүö!

— Ме' гöгрöс, мiча. быдöныг мед-
чöскыд.

Ме зев јумов. (Сыла). Челад менö
радејтö. Ме мортлы i скöтлы мед, ко-
лантор. Кыліс тајö сорнi төв.

Скöрыс шүјіс налы төв:

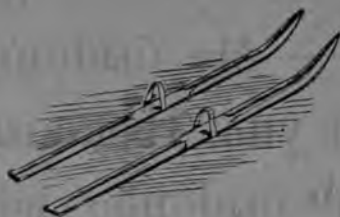
— Лунтыр талун төлала

Лым-кымөр ме кыпöда

Лымјөн ставтö нонтала.

*Арын сорнi — градыв
сорва.*

Талун рыт сез. Аскі кынмас. Тöлын
 ковмас л э. Бырі
 пыэ. Колö мунны ме-
 лнчаö. Вöрын кылö
 суэ. Војын суэ оз үэ.
 Куэ лун колі, ты-

Лыэ.

Суэ.

далö регыд воас төв. Кіэ
 опі, јем да суніс колö. дас
 да дас, лоö кыэ. Зептын
 кыэ көрттув. Кі лудö, колö
 маэ. Ва нуэіс, поэе лöдны.
 Бат лыдö газэет. Му мур-
 талім куэала і пастала.
 Коз пу-вылын сера сіэ.

Мішлөн кутöма сіэ.
 Сіэ сера. јурыс віэа.

Сіэ.

Суыс артліö пыэ.

Мелңича.

Міјан класын кыз морт. Сізім ныв,
а мукөдыс зон. Нывјас школа-дорын
картупел керісны. Мі зонјас ветлім
мелңичаө. Мунім туж-кузта. Туж-бөкын
быдмө вөр: козпу, кыз, пожом. Војім
шор-дорө. Шорсө шүөны суз шорөн.
Шор- дорын мелңича. Мелңича зев-зы-
ка, зев-бусөс.

Мелңик пөрыс нөл. Сіјө міјан шу-
јіс:—локтө, локтө челад.—Мі төдмалім:
ва көлеса, кос көлеса, ізкі, пыз куд.
Кор ізкі өдјө бергалө, секі пыз өдјө
петө. Відлім пыз. Пыз пөс. Пызыс лоө
һаң.

Бөрнас мелңик шујіс:—ва вына.
Ва-вынөн бергалө ізкі. Морт бур-вылө
кужөма лөсөдны валыс вынсө.

Су ізöны, лоö пыз. Пызыс лоö нан.

Лöз.

Öмiз.

Кöзö.

Бат кöзö. Кöзны позö. Абу лöз Во-
 рза кöза тава бур. Арын кöзiгөн овлö
 кöзыд. Виз керöм -бöрын овлö кöзан
 кад. Öмiз воас, лоас вундан кад. Вар-
 тöм-бöрын колö iзас.

зас.

Јона музан, бура узан.
 Шöрыс морт - лөн зескыд
 олöм. Виз-му керны вын оз
 сүзсi. Кыз-шорын зозег
 пијан.

Ҷоғоғ.

Кығ.

Арын кығ, кор усө. Ҷоғоғ-
јас лебөны шоньд муө.

Арын коғ, оны руғ, ол су.

Арын лебө шоньд муө жығ.

Жығ.

Мі вуғам мөдлапөлө. Ва жүғьд.

Öтүвја уж.

Міјан сиктын комын керка. Воңын
вөлі ставыс олө рөң. Таво візму керім
өтлаын. Зев вөлі гажа. Гырыс і ічөт
быдөн ужаліс. Уж муніс бура. Скод-
вылын быдөн шүө: —колө тазі быдво
ужавны. Уж мөдас өдјө воңө мунны.
Оз ло озыр. Оз ло гөљ. Арын бостім вар-
тан машина. Тіма-Габө ветліс карөң.
Машинаөн кокнід ужавны. Дас лунөн
став су вартім.

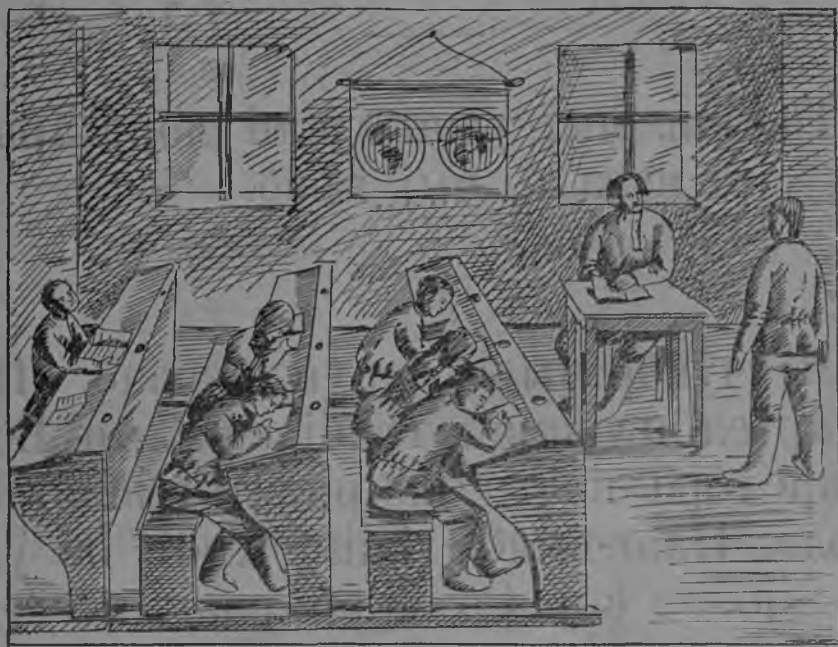
Вөрын уж.

Таво бара көзім өтлаө. Тазік міјан
артміс өтүвја олөм—коммуна.

Важөн гөл јөзлыс вөлі вір јуоны
озыр војтыр. Гөл вөлі ужалө, а озыр
вөлі гулајтө.

Гөл јөзлыс воқө туј ез вөв. Гөл јөз
өтүвтчисны. Озырөс вермісны.

Міјан уж.

Велөдчыслы.

Ужав бура.
Лыдыс јона.
Кынөд олөм.
Бурмөд сөлөм.
Бырөд пемыд.

Радејт југыд.
Ыжыд лоан,
Секі шуан:
— Колө школа,
Колө ыга.

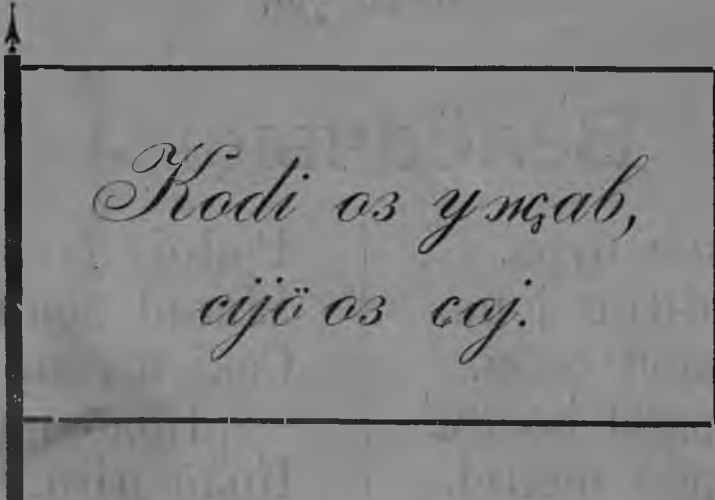
Мікол талун четчіс воґ. Мысґіс сөґ
ваон. Соґіс һаһ, да муніс сөветө. Тө-
рыт сіґөс бөрґісны ветлыны карө төвар-
ла. Скод-вылын шүісны: —уґалө бура,
вузалө һаһ, һөбам чер, коса, чарла.
Лөсөдам выґ-олөм.

Төдмав, мыґ уґалө комі морт арын,
мыґ сіґө вузалө, мыґ һөбө.

Мі чукөртчылім талун школаө. Шу-
ім арґелөһ уґавны градґас-вылын. Бөр-
ыннас гөрд плаґ-вылө рісүґтім мөлөт да
чарла. Плаґ-вылө гіґім: Коди оз уґ-
ав, сіґө оз соґ. Со міґан плаґ.

*Коди оз уґав,
сіґө оз соґ.*

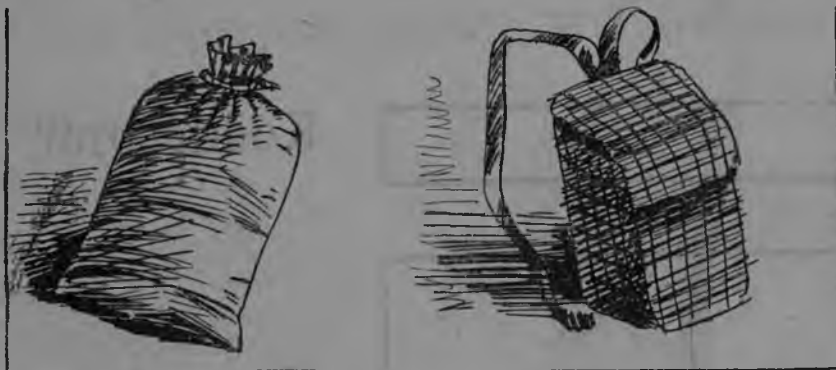
Мі талун школа-дорын ужалім. Град-
јас мурталім. Картупель керім. Гіжім,
да рісујтчим.

Картупель град 10 метр-кузта, 4 метр-
наста. Мурталісны Грішө-Паш да Ти-
ма-Міш.

Со мыј рісујтöма Борис-Сашлөн.

Пудовња. (Чекверік). Наберушка. (Падјан).

Гепыс.

Пегъер.

*Бура ужалан, бура і
олан.*

Важөн вөлі муртасан мера аршін,
а өні метр.

Кодыс куз? Унаён-ө куз?

Кодыс жужды?
Унаён-ө жужды?

Кодыс ота?

Унаён-ө ота?

Мі школаын мурталім жоҗ куҗта і паста. Нывјас мурталісны картупель град, галанка град, да соркні град.

Өтік градјыс сүрі 8 пудовна картупель.

Пудовна весітө 1 пуд. Пудјын 40 пунт (туб).

Весітчөны вескіөн да гираөн. Важөн вөлі гира нїмјас: пунт да пуд. Öнї гиралөн нїм кілограмм.

Кык пунт да жын лоö өтік кілограмм.

Град-вылын.

Мі град-вылын ужалім. Ödjö мупö
уж артелөн.

Öтік керö картупель. Мөд лөдө пу-
довнаö. Кожмөд сепысö кiстало. Ноль-
өд гүө новлө.

Комі војтыр, öтүвтчөј.

Уж нуөдны радејтөј.

Пионерјас.

Отлаын ми ужалам.

Гөль жөзлы ми отсалам.

Гөрны-көзны велөдчам.

Выль олөм ми лөсөдам.

Міјан класын даc комсомољеч, да
кыз пионер. Школаын ставыс лөö 20
комсомољеч, да 30 пионер.

Пионер оз курит.

Пионер оз косас (тышкас).

Пионер абу дыш.

Пионер некор абу најт.

Пионер век мед-возын.

Пионер комсомолчлы друг.

Пионер уж-вылө век гөтов.

ЛУӨР.

Талун 5 часын лоө газет-лыддан рыт.

Чукөртчам школаө.

Лыддөны пионерјас: Степан-Гриш да

Өсип-Маш.

Газет: „ПІОНЕР“

ОКТАБР ТÖЛЫГСА 20 -од ЛУН.

Міжан уж.

Уж мөдіс мунны
бура.

Градјас уберітм.
Урожај таво лока—
поџо.

Картупель тырмас
во-гөгөр. Галанка
абу уна. Сөмын ше-
діс 10 пудовна.

Пуктысөма зев
сорөн. Ез ешты быд-
мыны. Горкыі уна.

Лоо 30 пудовна.

Муыс вөлі бур.

Јона кужөдалім.

Өні колө школаө
лөсөдны артельнөј
сојан ін.

Пөрт, гырнч вы-
јім.

Пал да пал вај-
ны поџо гортые.

Таеті бостам лав-
каые. Колө чукөрт-
чывны да сорнйтны.

Велөдчыејаслы
таые ыжыд бур лоө.

Гіжіс Ош-Міш.

Поводда веж- сас.

Тажö тöлыс ез
вöв көзыд лунјас.
Вітыс зеріс. Öкмыс
лун вöлі кымöра.
Öні пыр вöлі шон-
dia. Утка, җоҗөг
важөн лебісны шо-
ныд муö.

Тöрыт лебісны
јусјас. Öлөш- Пе-
dö адзылöма јус
чукөр. Лебöма 20
јус. Јус лебö лым
возын. Тыдалö ре-
гыд лымјалас.

Гіжіс җоҗөг пі.

Колö мыс- сöдны.

Ғима-Вас 1 клас-
ын велөдчö. Олө
җик норс-моз. Рожа
чернылаөс.

Кі һајт.

Паскөм бусөс.

Таҗикөн овны оз
поҗ.

Васөс колö арте-
лөн мыссöдны.

Каща.

*Виз ассид
җонвизалун!*

Візны колө
ассыд зон-
візалун.

Төрыт ми ветлим
вөрө. Семө - Сашө
жүис уна ва. Ва вө-
ли гудыр. Кынөм
Сашлөн віеміс.
Шог бостіс Сашө-
өс. Бөрынас віеміс
жур. Мам ветліс
першал-дінө. Пер-
шал сетіс поро-
шок да шүіс:—
— Колө жуан-сож-
ан сөстөм. Вісө-
мыс верман кув-
ны.

Міжан сиктын
олөм.

Першал колө.

Жона вісө Габө-
Ольөш. Бабајас сі-
јөс бурдөдөны быд-
сама турунөн.

Сөрөны, Ғіма-
Пекла-пө Ольөшөс
щыкөдөма. Колө
корлыны першал-
өс. Школасан ко-
лө першаллы гиж-
ны кабала.

Гіжіс төждысыс.

*Жекар оз ков кывзыны
пелмыд бабајасмыс сөрөм.*

Оз ков вунöd-
ны.

Уна ветлө сик-
тын корыс челад.
Мукöдыслөн бат-
мам абу. Колö бы-
рöдны корыс. Бур
олөм верман вöч-
ны, кор бырö ко-
рыс.

Быд школалы
колö корыс че-
ладлы сетны отсөг
-тор. Колö најöс
бостны пионер чу-
көрö. Колö сетны
нига да кабала.
Мед кутасны бы-
дөн велöдчыны.

Пионер.

Міјан сылан-
лыс-данјас.

Göd вөр шöрын,
Пемыд вöрын
Вој төв шувгö,
Царма увгö.
Корö овны
Комі мортöс,
Кöсјö сетны
Уна бурјас.

Јуөр.

Аски, субöтаö,
школаын лоö пук-
тöма 2 торја вор-
сантор: „**ВЫЛ**

ОЛӨМ.“

Вөрын

Щак

Чөд.

Пув.

Арын, вөрын уна щак, чөд. да пув. Щак овлө уна-пөлөс. Щак бур сојантор. Колө төдмавны кущом щак поҗө сојны. Козја, нїцка-вөрын овлө путник. Кызҗа-вөрын овлө рыжик.

Гіж, кущом щакјас те төдан.

Пестер.

Гобјас.

Понщак.

*Щакла мунны оз ков шөк-
төм.*

Мунан щакла, сожан пув, чöd, бы-
дөн щöка музас.

Мукöd - дыржі нщ-улыс сурö пес-
тер тыр щак.

Чöd і пув быдөн щöщ вајан гортö.

Вістав, кызі ветлін щакла.

Вущ-улын. нщ-нөвсын гөрđ шапка.

Щаклөн олөм.

Му-улыс мі петім.	Олім-вылім дыр.
Нщ-пөвсын мі	Шіјан быдтім пыр
быдмім.	Чödкöd, нувкöd вö-
Возын петіс гөрđ	рын.
гоб,	Унаыс мі ворсім.
Сы-бöрын і урщак.	Воны кутіс кө-
Коркө кыптіс ры-	зид.
жік.	Кызлөн үсі кор.
Сыкöd щöщ і пут-	Тыртіс рыжік, ты-
нік.	рі гоб.
Кыз пу улын,	Чödјөс, пувјөс —
Göd шор-дорын	бостіс шог.

Пошӧс-вылын нукалӧ каша.

Каша.

Каша шуӧ: — Кіш, кіш!

Каша да рака оз повны
кӧзыдыс.

Мі вӧчим щун. Уна сурі
чері.

Мӧдлапӧлын петӧ щын.
Гортын щан. Щанӧн ну-
ӧны сур.

Утка (щӧж) зев щӧг.

Кыщлӧн абу пом.

Міжан пон—Кашыс нима.

Понлы увтны оз ков
щӧктӧм.

Пыщ да лудік вір јуӧны.

Щын.

Мі ветлім вӧрӧ. Вајім пощ да ма-
јӧг. Мам ветлісјагӧ. Вајіс пув да щак.
Пув гӧрд. Чӧд лӧз. Щак овлӧ јежыд,
гӧрд і віж.

Кущӧм-тор те тӧдан віжӧс, јежыд-
ӧс, лӧзӧс і гӧрдӧс?

Щакла да пувла.

Талун праџник. Школаын оз велодны.

Вањ, да Пед, да ме мөдим щакла.

Ме бості наберушка. Пед бостіс кұзов.

А Вањ бостіс пестер. Вөр туј-кұза бура дыр мунім. Туј дорыс адзылім пув да чөд. Қутім адзавны і щак-јас. Мем сүрі рыжік. чукөр. Вөлі сені 10 рыжік Щак өктігөн разөдчим. Полім јона ылалөмыс. Бура і горзім. Öтiк горөдас:-а-а-а..! Мөд чукөстчас:-о-о-о..! Быдөн јуралө вөрыс. Гажа і вөлі. Горөн рытын мөдөдчим гортө. Локтігөн адзылім көч да сөла. Арын көч руд.

Вањ шүіс:—регыд воас вөралан кад.

Ковмас лөсөдны пон да пішцаљ. Шемыдөн воім гортө. Ме наберушка тыр вајі щак да пув.

Колі мортлон став олю-
мыс борын.

Вөр-керка.

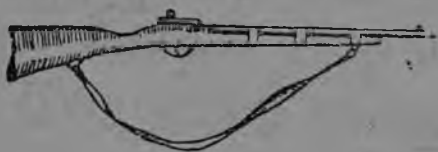
Леч.

Вөралыс.

Вөралыс.

Шішцалъ боста, вөрө муна.
Керка кера, овны кута.
Ола төлыс, ола кыкөс.
Вөча капкан, кыја ручөс.
Лечкөн сурө сөла, чукчі.
Луыс позө кыјны чері.
Ветлан нонкөд өтік лун,
Лыјан бура-уна ур.
Сөмын ужав, сојан лоө.
Уна буртор воас гортө.

Пишцалъ.

Капкан.

Вөр керкаі, јз пач. 2 өшін. Пачјдо-
рын пөрт да щайнік. Стенјас сөд, са-
код.

Тувјын өшалө піщал. Керка-дорын
2 пон.

Вөралыс мунөма пєсла. Көсјө пуны
сөла.

Вөралыслы колө
пон да піщал.

Піщал сөјө пу-
ла—порок.

Сөдбөж кыјоны
налкјөн. Сөдбөж дона.

Өтік сөдбөж - вылө
позө һөбны вїт ур ку.

Сөдбөж налк.

Кодыс дона?

Ар таво вөлі бур. Вөрын вөлі уна
ур. Ур таво допа. Бат вузаліс со ур
ку. Һөбіс 10 мешөк һаһ. Һаһ тырмас
во-төгөр.

Вөралыс лавкаө вузалө: үрку, көч-
ку, ошку, рүчку, сөла, чүкчі, күнча.

Вөралыс һөбө: һан, көмкөт, пула-
порок.

Ви́зму ужалыс вузалө лавкаө: һан,
пыз, мөску, күканку, ыжку, колк, выј.

Ви́зму ужалыс һөбө: көрт, чер, ко-
са, гөр, плуг, чарла, көмкөт да паскөм.

Ыжыд карын ужалыс јөз вөчөны:
көрт, пішщаль, пула-порок, чер. плуг,
чарла, ситеч. ној, көмкөт.

Көзыс-гөрыс ужалө му-вылын.

Робочей (карса ужалыс) ужалө за-
водын.

Көзыс-гөрыс да робочей—кык-вок.

К а р.

Міјан, комі јөзлөн, ыжыд кар шү-
еө—Сыктывдінкар.

Карын ыжыд школа, болныча, об-
ластувса ісполком, ұна робочеј ұжалыс
јөз.

Карын завод. Заводас робочеј (ужа-
лыс јөз). Најө заводас вөчөны көрт.
Көртсыс вөчөны коса, чарла, вузалөны
крестаналы. Крестанін сы-вылө сетө
нан, выј. Вөралыс сетө ғвер-кујас.

Талун војнас вөлі көзүд. Ва кын-
мөма. Тыдалө, регыд воас төв. Ковмас
лөсөдны dod da dad.

Колі тулыс, колі гожөм, колі ар.

Күтіс воны көзүд-төв.

Шоныд-дырји наскөм кокныд.

Воас көзүд, ковмас пас.

Му-вылын быдмө дөрөм-гач.

Абу морт, а новлөдлө вылысас ке-
пыс да гынсапөг.

Төдмав, кытыс артмө дөрөм-гач.

Төдмав, кытыс артмө гынсапөг.

Му-вылын уна бур-тор. Морт ужа-
лө. Ужалөмнас выл олөм лөсөдө. Уна
вын мортлөн петө ужалігөн. Машина
мортлы отсалө ужавны.

Гортын-олөм.

Јона зерө көзид төлөн.

Ывла-вылө оз поз-петны.

Аттө дивө, тајө олөм,

Он төд гортын мыј і керны!

Машө! четчы, тырмас уз-ны,

Арыд колі, көзид локтө!

Ковмас ној гач, ковмас келыс.

Лөсөд вурун, пырт мун шөрттө.

Он і төдлы—усас лым,—

— Выл ұж воссас бара пыр!

Арын зер. Төлын лым.

Комі морт төвнас кыскалө турун
да пес.

Вөрын пес кералө. Көч кыјө.

Нөшта мыј ұжалөны төлын?

Пес вајо.

Печкө.

Төлын лун жеңыд. Школаыс былун
доктам пемыдөн. Рытын биөн овны
лоо дыр. Рыт гортын печкөны. Менам
бат гынсапөг вурлө. Ме был рыт нега
лыда да гика.

Гожөмын да арын бура-кө ужалан,
төлын кокнида олан.

Төлын кымө ва. Ваыс лоө жі. Ји-
вивті ветлөны нодөн і вөлөн. Уеө лым.
лоө төвса туж. Ковмас кужөд неткөдны
мү-вылө.

Төлын вөвлы сурө уна уж.

Төлын јона сурө велөдчыны. Че-
ладлөн сорні —гіжөм-лыд-дысөм. Шко-
ла нуөдө југыд тужөд.

Вунөд дышөдчөм, радејт велөдчөм.

Міјан школа.

Гажа јагын,	Kodi гижө,
Міртуј-бокын	Kodi лыд-дө.
Ыжыд керка,	Мајбыр сурө
Уна өшін,	Ставлы уң,
Стенас дөска.	Велөдасны
Шүө быдөн:	Он-кө күж!
— Міча-жө-һин	Коркө бырө
Тажө школа.	Цемыд олөм,
Сені міјан	Ен пов, сурө
Олө челад.	Југыд туж!
Дунтыр кылан	Оз вош гижөм,
Налыс гөлөс:	Һига лыд-дөм—
Kodi ворсө,	Вајас барыш
Kodi сылө,	Бура көзөм!

Комі шипасјас.

Аа Бб Вв Гг d.d d.d

Aa Bb Vv Gg d d d d

Ее Жж Жж Зз зз зз

Ee Жж Жж Зз зз зз

Іі Јј Кк Лл Љљ Мм

Ii Jj Kk Ll Ll Mm

Нн Њњ Оо Öö Пп Рр

Nn Nn Oo Oo Pp Pp

Сс Сс Тт Тт Уу Чч

Ss Cc Tt Tt Uu Cc

Шш Щщ Ъы

Sh Sh Щщ Ъы

Л Ы Д П А С Ј А С .

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Интернационал.

Сувт, четчы јорөм, дорөм војтыр!
Сувт, щыглы кулыс, бөрдыс јөз!
Пөс вёртө пуҗөд, палөд ојбыр,
Мед еөлөм өзјө, быш-моз.
Став мувыв пежсө җикөҗ гөрам,
Лок вуҗсө бертам, мед оз пет;
Ми долыд олөм вылыс дорам:
Код вөлі щыг, мед лоас пөт.

Тажө кыпөдчөм мијан
Мувыв мед-бөрја кос.
Сувт, уҗалыс јөз шјан,
Став ембур аслыд бост!

Оз сетны сарјас личыд олөм,
Оз киссы јенсан нинөм тор.
Ас выпөн бостны быдөн колө,
Став тилыс-пессыс мијан-дор.

Мед мынлас горшые чорыд гөрөд,
Мед му-пыр мунас мустөм тор,
Бост мувыв пежсө, путкылт, нөрөд,
Јон дае пөс-вывгыд шүдтө дор!

Тажө кышөдчөм мијан
Мувыв мед-бөрја кос.
Сувт, ужалыс јөз пијан,
Став ембур аслыд бост!

Мыј муыс лептө, ставыс мијан,
Быд ујсө вермө вына сој.
Став дыша горшсө пөдтам биөн.
Коді оз ужав мед оз сој.
Оз зев-дыр курксы кырныш чукөр,
Ми регыд индам олан ін.
Бур асыв савкјө кыа југөр,
Гөрд мича шонди сетас вын.

Тажө кышөдчөм мијан
Мувыв мед-бөрја кос.
Сувт ужалыс јөз пијан,
Став ембур аслыд бост!

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the upper middle section, including a small table or list.

Main body of handwritten text in the middle section, consisting of several lines.

Handwritten text in the lower middle section, possibly a signature or closing.

Бөркыв.

Важөн вөлі лыддыны да гижны велөдөны зев дыр. Гөкыд вөлі велөдчыны челады. Буквајас төдмалөм-вылын колө вөлі пукавны во-жын, а мукөд-дырји і во-гөгөр.

Өні велөдыејас кутчыёны мөднөгөн велөдны. Өні школаын гижөм-лыддыём мунө мукөд-ужкөд өтцөщ.

Велөдчыејас төдмалөны олөм, ветывлөны уна-местаө. Мыј адзыласны, сїјө рісујтөны. Школаса і гортса олөм быдлун налы сөгө выл-кывјас.

Велөдылы сөмын колө петкөдлыны кызкөн сїјө кывјасыс гїжеёны. Быд серпас, мыј-куза мунө сорңі школаын, колө бура төдмавны і петкөдлыны, кызі гїжеё налөн нїм. Велөдчыс нөжјөнїкөн кутас төдавны кокнїд печатнөј кывјас, кутас ачыс кужны гижны налыс нїм. Секи колө сылы сетны кіас тајө нїгасө. Мед корсө нїгаыс төдса кывјас, мед төдмалө серпасјаслыс нїмјас. Бөрыннасжык позө вөчавны і лыддысап урокјас. Став сорңисө бостөма комї олөмыс.

Кодї көсјө велөдчыны лыддыны-гїжны тајө нїга-серғі велөдыетөг, сылы ковмас бура вїзөдавны, бура төдмавны мед-воzza кывјас, мед-воzza серпас-нїмјас. Бура вїзөдөмөн позө кокнїда төдмавны кызкөн шусө і кызкөн гїжеё кывјас.

Гїжыс.

Инд. 10 495

Bibliography

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work done during the year. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved. The report concludes with a summary of the work done and the progress made during the year.

2. The second part of the report deals with the financial situation of the organization. It gives a detailed account of the income and expenditure for the year and shows the balance sheet at the end of the year. It also gives a statement of the assets and liabilities of the organization.

3. The third part of the report deals with the personnel of the organization. It gives a list of the staff and their qualifications and experience. It also gives a statement of the salaries and allowances paid to the staff during the year.

4. The fourth part of the report deals with the work done by the organization during the year. It gives a detailed account of the various projects and the results achieved. It also gives a statement of the progress made during the year.

5. The fifth part of the report deals with the future work of the organization. It gives a statement of the work planned for the next year and the progress made during the year.

Bibliography

Bibliography

—

1870
1871

1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880

Цена 60 коп.

Коми-3
4-542

